

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-16314-053
Otsuse kuupäev	22. mai 2023
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Anastasia Nezgovorova, Kati Karussaar
Tarbija	
Kaupleja	Eesti Energia AS, 10421629
Tarbija nõue	Lepingu täitmine.
Asja läbivaatamise aeg	16. märts 2023

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Tuvastada, et tarbimiskohas 38ZEE-00197588-W kehtib elektrileping nr 468390147275 tarbijaga 27.juunil 2022 kokkulepitud tingimustel.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Pooled sõlmisid 27.juunil 2022 elektrienergia müügilepingu nr 468390147275, millega kaupleja võttis endale kohustuse anda mõõtepunktis 38ZEE-00197588-W tarbijale üle (müüa) elektrienergiat ning tarbija kohustus tasuma elektrienergia eest hinnapaketi „Kombineeritud” alusel arvestatud hinna.

Kaupleja teatas e-kirjaga tarbijale, et alates 1.oktoobrist 2022 hakkab tarbijale kehtima riiklikult kehtestatud hinnaga universaalteenuse leping, kui tarbija ei teata universaalteenusest loobumisest hiljemalt 12.oktoobriks 2022.

Kaupleja on 15.oktoobril 2022 vormistanud tarbijale lepingu EL2210150071120EE mõõtepunktis 38ZEE-00197588-W elektrienergia müümiseks universaalteenuse eest arvestatud hinna järgi.

Tarbija leiab, et kauplejal puudus õigus teda universaalteenusele üle viia. Kaupleja teatas talle universaalteenusele üleviimisest 15.oktoobri 2022 e-kirjaga, millele ta vastas 15.oktoobri 2022 e-kirjaga (kell 1:23) teatades, et ei ole sellist lepingut sõlminud (ne zakljutšal i ne potverdžaju).

Tarbija nõuab 27.juunil 2022 sõlmitud lepingu nr 468390147275 täitmist kuni 31.juulini

2024.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja leiab, et tarbija nõue ei ole põhjendatud. Elektriturseaduse kohaselt lasus kauplejal kohustus teatada universaalteenuse pakkumisest oma veebilehel, mida kaupleja ka tegi. Tarbijale pakutav leping oli iseteeninduses üleval ja tarbijal oli võimalik sellega tutvuda. Sellega oli kaupleja kohustused täidetud.

Siiski teatas kaupleja tarbijale universaalteenuse pakkumisest ka 1.oktoobri 2022 e-kirjaga. Teates oli selgitatud, et kui klient ei teata universaalteenusest loobumisest hiljemalt 12.oktoobriks 2022, hakkab temale kehtima elektrileping universaalteenusele ettenähtud tingimustel.

Kuna tarbija universaalteenusest ei loobunud ega valinud ka alternatiivselt pakutud paketti „Kindel Pluss”, hakkas alates 12.oktoobrist 2022 tarbijale seaduse alusel kehtima universaalteenusel põhinev leping. 15.oktoobri 2022 kirjaga teatati tarbijale lepingu EL2210150071120EE jõustumisest, millele tarbija vastas samal päeval keeldumisega. Tarbijale on korduvalt selgitatud universaalteenusele ülemineku korda, kuid tarbija ei ole sellega nõustunud.

Kaupleja väidab ka, et tarbijal on õigus universaalteenuse leping üles öelda 7-päevase etteteatamisega ja valida endale sobiv pakett; enne universaalteenusele üleviimist kehtinud lepingut ei ole kliendile võimalik taastada.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõendite järgi põhineb poolte õigussuhe energiamüügi lepingul VÕS § 208 lg 3 tähenduses. Elektrienergia müük on eriseadusena reguleeritud elektriturseadusega (ELTS).

Pooled vaidlevad selles, kas kauplejal oli õigus (või kohustus) sõlmida tarbijaga universaalteenuse osutamise leping, milega lõpetada tarbijaga 27.juunil 2022 sõlmitud elektrileping nr 468390147275.

VÕS § 9 järgi sõlmitakse leping pakkumuse esitamise ja sellele nõustumise andmisega, samuti muul viisil vastastikuste tahteavalduste vahetamise teel, kui on piisavalt selge, et lepingupooled on saavutanud kokkuleppe. Seega tuleb vaidluse lahendamiseks tuvastada, millisel viisil ja millise sisuga tahteavaldusi pooled vahetasid ning kas poolte kokkuleppe saavutamine oli piisavalt selge.

Elektriturseaduse § 76'''''' lg 1 esimese lause järgi võib elektrimüüja osutada universaalteenust; sama lõike viimase lause järgi teavitab elektrimüüja universaalteenuse osutamisest oma veebilehel.

Kaupleja väidab, et avaldas veebilehel elektriturseaduses nõutud teate universaalteenuse pakkumise kohta ning kõikidel klientidel oli võimalik pakutavate lepingutega iseteeninduses tutvuda. Täiendavalt teatas kaupleja tarbijale universaalteenuse osutamisest 1.oktoobri 2022 e-kirjaga, milles oli selgitatud universaalteenusest loobumise korda ja anti tarbijatele loobumisest teatamiseks seadusest pikem tähtaeg.

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et universaalteenusele üleviimisest teavitamise kohustus oli kõikide lepingu partnerite ees täidetud veebilehel universaalteenuse osutamise teate avaldamisega ning iseteeninduse keskkonnas universaalteenuse tingimustele vastava lepingu nähtavaks tegemisega. Veebilehel teate avaldamisega antakse avalikkusele teada, et elektrimüüja osutab muude teenuste hulgas riiklikult reguleeritud universaalteenust. Teenuse osutamisest teavitamine on hinnatav informatsiooni edastamisena ega ole suunatud kindla õigusliku tagajärje saavutamisele ega kujuta endast siduva tahte väljendamist. Sellekohase teate, nagu ka kõikide muude veebilehel avaldatud määramata isikute ringile suunatud teadete puhul, ei ole tegemist lepingu sõlmimise pakkumusega, vaid pakkumuse kutsega VÕS § 16 lg 3 tähenduses.

Samas seaduses (lg 1) on selgitatud, et universaalteenust osutatakse üksnes tarbija nõusolekul ja tarbijaga universaalteenuse osutamiseks sõlmitud kokkuleppe alusel. Universaalteenust osutaval elektrimüüjal oli kuni 2022.aasta 31.detsembrini kohustus ja on pärast seda õigus sõlmida tarbijaga, kellega tal on kehtiv elektrileping ning kellele müüdud elektrienergia hind oli suurem kui universaalteenuse hind, universaalteenuse osutamise leping tarbijapoolse taotluseta, andes sellest tarbijale teada vähemalt seitse päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist. Tarbijal on õigus keelduda universaalteenuse osutamise lepingu sõlmimisest, andes sellest elektrimüüjale teada vähemalt kaks päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist.

Eelnevast tuleneb üheselt, et universaalteenust osutatakse üksnes tarbija nõusolekul ja tarbijaga sõlmitud universaalteenuse osutamise kokkuleppe alusel.

Pooled ei vaidle selles, et tarbijale müüdud elektrienergia hind oli enne 1.oktoobrit 2022 suurem, kui riiklikult reguleeritud universaalteenuse hind. Seega oli kauplejal kohustus pakkuda tarbijale universaalteenuse osutamise lepingut. Kaupleja väidab, et saatis lisaks veebilehel avaldatule universaalteenuse osutamise pakkumuse teate tarbijale 1.oktoobri 2022 e-kirjaga. Tarbija väidab, et ei ole sellekohast teadet saanud.

Lepingu pakkumuse kättetoimetamise tõendamise kohustus lasub pakkumuse tegijal. Kaupleja on esitanud komisjonile väljatrüki (logi) tehnilisest süsteemist, millega on tõendatud, et tarbija e-aadressile on 1.oktoobril 2022 mingisuguse sisuga teade välja saadetud; kaupleja selgituste järgi oli tegemist universaalteenusele üleviimise teatega, millest loobumise õigus oli tarbijal 12 päeva kestel.

Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 69 lg 2 järgi loetakse kindlale isikule tehtud tahteavaldus kätte saaduks, kui see on tahteavalduse saajale isiklikult teatavaks tehtud. Eemalviibijale tehtud tahteavaldus loetakse kättesaaduks, kui see on jõudnud tahteavalduse saaja elu- või asukohta ja tal on mõistlik võimalus sellega tutvuda.

Riigikohus on selgitanud, et väljasaadetud e-kiri tuleb lugeda TsÜS § 69 lg 2 alusel saajani jõudnuks, kui see on saabunud saaja või tema valitud teenusepakkuja serverisse; e-kiri on kätte saadud alles siis, kui saajal on mõistlik võimalus sellega tutvuda. Sellisel juhul saab tahteavalduse lugeda kättesaaduks järgmisel päeval pärast selle saabumist e-kirja majandus- ja kutsetegevuses tegutseva aadressaadi serverisse. Kui teate aadressaat on füüsiline isik, kelle puhul ei tule eeldada saabunud e-kirjade kontrollimist iga päev, saab lugeda e-kirjaga saadetud teate kättesaaduks ühe nädala möödudes selle serverisse saabumisest (RK otsus 2-19-14714/65).

Eelnevast tulenevalt lasub kauplejal kohustus tõendada, et 1.oktoobril 2022 tarbija tavapärase suhtluskanalina kasutatavale e-aadressile saadetud universaalteenuse pakkumus ja pakkumuse tagasilükkamiseks (lepingust loobumiseks) tähtaja määramise teade jõudis tarbija teenusepakkuja serverisse. Komisjoni hinnangul ei ole kaupleja temal lasuvat tõendamiskohustust täitnud; kaupleja väited siduva pakkumuse tegemisest ei ole tõendatud.

Kaupleja esitatud logi tõendab üksnes mingi sisuga teate väljasaatmist kaupleja serverist. Teate pealkiri on „pakkumine erakliendile”, kuid sellest iseenesest ei saa teha järeldust, et tegemist oli universaalteenuse pakkumusega. Ka juhul, kui nõustuda kaupleja väitega selles, et tegemist oli universaalteenuse pakkumusega, on tõendamata kirja saabumine adresaadi teenusepakkuja serverisse.

Komisjon möönab, et kuna tegemist oli tarbija poolt kauplejale avaldatud e-aadressiga ja tarbija on samale e-aadressile 15.oktoobril 2022 saadetud teate kätte saanud, on eluliselt usutav, et ka 1.oktoobri 2022 teade tarbija teenusepakkuja serverisse jõudis. Eelnevast ei saa aga teha järeldust, et tarbija ei loobunud õigeaegselt universaalteenuse pakkumuse vastuvõtmisest.

Lähtudes kohtupraktikast tuleb kaupleja poolt tarbijale saadetud e-kiri (eeldusel, et see on jõudnud tarbija teenusepakkuja serverisse) lugeda kättesaaduks ühe nädala möödudes arvates selle saaja serverisse jõudmisest. Kaupleja teade on välja saadetud 1.oktoobril 2022; seega saab selle kättesaaduks lugeda kõige varasemalt 8.oktoobril 2022; tarbijale universaalteenusest loobumiseks antud tähtaeg hakkas kulgema 9.oktoobrist 2022.

Elektriturseaduse järgi tuleb tarbijale universaalteenuse osutamise lepingu sõlmimisest anda teada vähemalt seitse päeva enne universaalteenuse osutamise lepingu jõustumist ning tarbijal on õigus pakkumus tagasi lükata (lepingust keelduda) hilisemalt viiendal päeval pärast teate saamist. Sellest tulenevalt ei saanud tarbija õigus lepingust keelduda lõppeda 12.oktoobril 2022. Kuna kaupleja on kinnitanud, et andis tarbijatele universaalteenusest loobumiseks seadusest pikema tähtaja (11 päeva), ei saanud teenusest loobumise tähtaeg 1.oktoobri 2022 pakkumuse alusel lõppeda enne 19.oktoobrit 2022.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbijale pakutud universaalteenuse leping EL2210150071120EE ei saanud teenusest loobumise tähtaja kulgemise tõttu jõustuda 15.oktoobril 2022. Tarbija on kaupleja poolt määratud tähtaja kestel kasutanud seaduses ettenähtud õigust ja lükanud lepingu pakkumuse tagasi. Seega ei esine universaalteenuse osutamise lepingu sõlmituks lugemise formaalseid eeldusi. Eeltoodud põhjustel ei pea komisjon vajalikuks hinnata, kas 1.oktoobri 2022 teate sisu oli lepingu sõlmituks lugemiseks VÕS § 9 tähenduses piisav.

ELTS § 76'''''' järgi osutatakse universaalteenust üksnes tarbija nõusolekul; seadusest tuleneb üheselt, et universaalteenust osutatakse lepingu alusel. Kuna tarbija lükkas universaalteenuse pakkumuse tagasi, siis kaupleja pakkumuse alusel uut lepingut ei sõlmitud. Kaupleja ei ole esile toonud lepingu lõppemise muid aluseid, millest järeldub, et tarbimiskohas 38ZEE-00197588-W kehtib jätkuvalt 27.juunil 2022 sõlmitud elektrileping nr 468390147275.

Tarbija on esitanud elektrilepingu täitmise nõude. Tarbija nõue on põhjendatud ja tuleb rahuldada.

Komisjon selgitab, et kauplejal on õigus ja kohustus kontrollida lepingu täitmist ning korrigeerida esitatud arved lepingu nr 468390197588 tingimustele vastavaks. Kui tarbijalt on

nõutud lepingus ettenähtust rohkem tasu, tuleb tarbijalt enamsaadu tagastada viivitusega. Kuivõrd korrigeerimise vajadus ei ole tingitud tarbijast, ei ole kauplejal õigust lisada võimalikule võlgnevusele viivise nõuet.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Anastasia Nezgovorova
/allkirjastatud digitaalselt/

Kati Karussaar
/allkirjastatud digitaalselt/